

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 14.Gf.40.167/2024/7/I.

A felperes:

felperes1

cím2

A felperesek képviselője:

Dezső és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Marjai Attila ügyvéd)

cím3

Az alperes:

alperes1

cím1

Az alperes képviselője:

Molnár Edina Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Molnár Edina ügyvéd)

cím4

A per tárgya: szerződés teljesítése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 3.G.42.190/2021/52-I.

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 977.364 (kilencszázhetvenhétezer-háromszázhatvannégy) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését 58.490.928 forint és abból 12.715.323 forint után 2019. szeptember 24-étől, 12.982.157 forint után 2019. október 23-ától, 14.498.030 forint után 2019. november 29-étől, 13.312.360 forint után 2020. január 1-jétől, míg 4.983.058 forint után 2020. január 28-ától a kifizetés napjáig járó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:155. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére a Ptk. 6:238. §-a alapján, vállalkozási szerződés teljesítése címén. Tényként állította, hogy az alperes 2019 őszétől nem fizette meg a szerződés szerűen nyújtott szolgáltatásai ellenértékét. Az ellenkérelemben foglaltakkal szemben előadta, hogy a 2018 februárjában létrejött minőségbiztosítási megállapodás szerint előzetes tájékoztatást követően megváltoztathatta a laborhelyszint, amiről az alperesnek tudomása is volt, ezért a hibás teljesítés a Ptk. 6:157. § (1) bekezdése alapján kizárt. Az alperest visszatartási jog sem illette meg, valamint a 100%-os árleszállítási igénye is alaptalan; utóbbi körében kifejtette, hogy a Ptk. 6:157. §-a szerint a kötelezett az ellenszolgáltatás arányos leszállítására jogosult, az alperes azonban a teljes díj leszállítására tart igényt anélkül, hogy ennek indokát adná. Fel sem merülhet továbbá, hogy nem teljesítette a szerződést, mivel az alperes részben a szerződést kötő (a továbbiakban szerződést kötő), részben a gyógyszeripari vállalatl részére értékesítette az érintett plazmát. Vitatta az alperes beszámítási kifogás jogalapját ésösszepszerűségét is, másrésről a módosított beszámítási kifogás szerinti követelés elévülésére is hivatkozott.

II.

[2] Az alperes kérte a kereset elutasítását. Hivatkozása szerint a felperes megszegte a 2017. szeptember 20-án létrejött szolgáltatási szerződésüket, mivel 2019. április 1-jétől nem a cím5 utcai laborban végezte a plazmateszteléseket, ami nemteljesítésnek minősül; szerződéses partnere, a szerződést kötő a nem auditált laboratóriumok igénybevételével tesztelt plazmát nem fogadta el. Felperes szerződés szerű teljesítése hiányában visszatartási jog illeti meg a Ptk. 6:139. §-a alapján. Másodlagosan hibás teljesítésre hivatkozott a Ptk. 6:157. §-a alapján, melynek okán a Ptk. 6:159. § (2) bekezdés b) pontja értelmében 100%-os

árleszállításra jogosult. Érvelése szerint a cím6 úti labor működési engedélyének hiánya miatt is alaptalan a kereset. Vitatta, hogy a felperes előzetesen tájékoztatta a vizsgálatok helyszínének változásáról, de és egyébként sem módosíthatta egyoldalúan a teljesítés helyét; az elektronikus leveleit sem a szerződésben rögzített e-mail címre küldte meg, továbbá a közlései nem voltak egyértelműek; jelen per megindításáig nem tudta biztosan, hogy hol végezte a vizsgálatokat a felperes. A laborvizsgálatok helyszínének megváltozása miatt a szerződést kötő 2019 decemberében felmondta az alperesi társasággal fennálló plazmaszállítási szerződést, mellyel összefüggésben jelentős kára keletkezett.

[3] Amennyiben mégis fennállna a fizetési kötelezettsége, arra az esetre beszámította a felperessel szemben kártérítés címén fennálló 753.392 euró követelését. A beszámítás ténybeli alapjaként előadta, hogy a felperes a szolgáltatási szerződést megszegte, mivel nem a szerződés 12. pontjában szereplő laboratóriumban teljesítette a szerződéses feladatait. A szerződést kötő nem fogadta el a más laborban tesztelt plazmaszállítmányokat és 2019 decemberében egyoldalúan megszüntette a szerződésüket, valamint 50.000 euró vételár megfizetését is megtagadta arra hivatkozással, hogy a plazma nem a megfelelő – akkreditált – laboratóriumban került tesztelésre. A plazmaszállítmányokat a felhasználhatóság érdekében újra kellett tesztelni, melynek költségeként 110.000 eurót fizetett ki. Mivel nem tudta a szerződést kötőtel kötött szerződésében rögzített áron értékesíteni a plazmaszállítmányokat, a kárai csökkentése érdekében harmadik személy részére alacsonyabb eladási áron értékesítette azokat, aminek következtében 593.392 euró vesztesége keletkezett. A fentiekén túl további 19.928.982 forint ellenkövetelését is beszámította elsődlegesen kártérítés, másodlagosan hibás teljesítés címén.

III.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 58.490.928 forintot és a kereset szerinti járulékait, valamint 3.982.503 forint perköltséget.

III.1.

[5] Határozatában a fellebbezés szempontjából releváns tényként állapította meg, hogy 2017. augusztus 9-én az alperes és a perben nem álló szerződést kötő szállítási szerződést kötöttek, mely alapján az alperes – frakcionálás céljára szánt humán – plazma szállítására vállalt kötelezettséget. A preambulumban rögzítettek szerint a dokumentum1 (rövidített dokumentum név1) az ügynökség (ügynökség rövidített név1) benyújtott dokumentumot jelenti, amely a szerződést kötő által a plazmatermékek alapanyagaként felhasznált plazma jellemzőire vonatkozóan valamennyi releváns adatot (pl.: gyűjtőcentrumok, tesztlabor és plazma, raktár) tartalmaz; a szerződést kötő a rövidített dokumentum név1-et évente megújítja, azt az ügynökség rövidített név1 hagyja jóvá. Az alperes olyan plazmát volt köteles szállítani, ami a minőségről szóló megállapodás rendelkezésének megfelelően elvégzett fertőzőeses szerológiai vizsgálat során negatív teszteredményt hozott. Ezt meghaladóan kizárólag olyan plazmát szállíthat, amelyet a 2. számú mellékletben felsorolt intézmények valamelyikében megvizsgáltak, gyűjtöttek, feldolgoztak, teszteltek, csomagoltak, címkéztek és kiadtak, vagy amelyeket más módon, kizárólag az intézményekben kezeltek [szerződés 7.2. a) pont]. A 2. számú mellékletben a szerológiai tesztelést végző laboratóriumként az

vizsgálati helyszín1 tüntették fel. Ha egy laboratórium nem került be a rövidített dokumentum név1-be, az onnan érkező plazmát a szerződést kötő visszautasíthatja és úgy tekinti, mintha hibás lenne [9.3.b) pont]. Amennyiben az alperes egy vagy több létesítményt szeretne a 2. számú melléklethez hozzáadni, úgy köteles erre vonatkozóan egyeztetéseket kezdeményezni a naptári év elején és ha ez a szerződést kötő részéről elfogadható, akkor azok a 2. számú melléklet módosításával kerülnek fel a listára (9.5. pont).

[6] A felperes jogelődje – felperesi jogelőd neve (a továbbiakban felperes) – mint szolgáltató és az alperes mint megrendelő 2017. szeptember 20-án szolgáltatási szerződést kötöttek, mely alapján a felperes az alperes igényeinek megfelelő laboratóriumi vizsgálatok elvégzését és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások nyújtását vállalta. A 2. pontban rögzítették, hogy a felperes jogosult a vállalt tevékenység folytatására és rendelkezik a jogszabályokban előírt hatósági engedélyekkel. A 3. pont szerint a megrendelő a vizsgálati igényét a szolgáltató által biztosított vizsgálatkérő lapok kitöltésével adja meg, a felperes a vizsgálatokat ennek megfelelően végzi el. A vizsgálatok elvégzésének helyszínéként a felperes központi laboratóriumát – cím7 – jelölték meg (12. pont). A szerződés értelmében annak módosítására a felek egyetértése alapján kerülhet sor (17. pont).

[7] A felperes mint megbízott és az alperes, mint megbízó 2018 februárjában minőségbiztosítási megállapodást kötöttek (a továbbiakban szerződés rövidített neve) a szolgáltatási szerződéshez kapcsolódóan. szerződés rövidített neve 3. pontjában egyebek mellett rögzítették, hogy minden megbízott telephelynek rendelkeznie kell a helyi egészségügyi hatóság engedélyével a gyógyszerészeti felhasználásra szánt anyagok analitikai vizsgálatának az elvégzésére; az alkalmazott helyiségeknek és berendezéseknek meg kell felelniük a hatályos helyi szabályozási követelményeknek. A felperes garantálta, hogy a szolgáltatás nyújtásához szükséges adminisztratív engedélyekkel rendelkezik (szerződés rövidített neve 6. pont).

[8] A 10. pont szerint a megbízottnak előzetesen tájékoztatnia kell a megbízót egyebek mellett a szolgáltatással érintett telephelyének megváltozásáról. A változásokról szóló értesítéseket a központi e-mail címen kell elküldeni a megbízó részére a e-mail cím1 címre; minden értesítésnek részletes leírást és értékelést kell tartalmaznia a szolgáltatást érintő folyamatban lévő változás hatásairól, valamint a változás tervezett időpontjáról, a megbízónak elegendő időt kell hagyni a változás végrehajtására. A 14. pont szerint a felperes lehetővé teszi, hogy az alperes minőségbiztosításának képviselői előzetes írásbeli értesítésre auditálás céljából hozzáférjenek a helyiségekhez és a kapcsolódó nyilvántartásokhoz; bejegyezik továbbá a harmadi fél, például a szerződést kötő által végzett külső auditálás engedélyezésébe.

[9] A szerződés rövidített neve-ban a felperes telephelyeiként rögzítették az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) hatósági engedélyével jóváhagyott cím8 emeletén található és a cím9 szám alatti ingatlanokat.

[10] A felek és a szerződést kötő 2018. június 13-án auditot folytattak le a felperes cím5 utcai laboratóriumában.

[11] A felek 2019 márciusában elektronikus levelezést folytattak a felperesi labor a költözéséről és az ezzel kapcsolatos informatikai feladatokról. A felperes 2019. március 29-én – e-mailben – egyebek mellett arról tájékoztatta az alperest, hogy a szerológiai vizsgálatokat a vizsgálati helyszín2 központi szerológiai laborba irányítják április 1-jével.

[12] A felperes 2019. május 17-én értesítette az alperest, hogy a központi igazgatás elköltözik az új csepeli – központi – laboratóriumba, így 2019. június 1-től az új székhelye a cím2 alatt lesz.

[13] A felperes 2019. június 5-én e-mail útján tájékoztatta az alperest a központ mikrobiológiai laboratóriumának költözéséről, rögzítve, hogy a költözés időpontja 2019. június 8-10; a partnereit 2019. június 7-éig tudja fogadni az eddigi megszokott rend szerint a vizsgálati helyszín2 rendelőben; a szállítói mintavétel az intézményektől a laboratórium költözésével egyidejűleg átkerül az új címre; kérte a partnereit, hogy készüljenek fel arra, hogy június 11-től már csak az új, központ mikrobiológiai laboratóriumban tudja a mintákat fogadni, mely a cím2 alatt található. A felperes az elektronikus levelet az alperes e-mail cím2 és a e-mail cím3 ügynökség rövidített név1l címre is megküldte, azt az alperes még aznap megnyitotta.

[14] A felperes a laboratóriumi vizsgálatokat 2019 áprilisától kezdődően a vizsgálati helyszín2, majd 2019. június 11-étől a cím6 úti laborban végezte el.

[15] A felperes 2019. augusztus 19-én küldte vissza a szerződés rövidített neve – alperes által 2019 márciusában megküldött – melléklet neve elnevezésű mellékletét, melyben rögzítette, hogy plazmatesztelésre a cím6 úti labort használja.

[16] A felperes 2019. szeptember 11-én vette kézhez a cím6 úti labor működési engedélyére vonatkozó kormányhivatali határozatot. 2019. szeptember 18-án tájékoztatta az alperes minőségbiztosítási vezetőjét, hogy 2019. szeptember 5-étől folyamatosan a cím6 úton végzi a szerológiai vizsgálatokat, ahol az alperes 2019. szeptember 20-án tartott auditot.

[17] A szerződést kötő 2019. szeptember 13-án kifogásolta az alperesnél, hogy tudomása szerint nem auditált laboratóriumok bevonásával zajlik a teljesítése és haladéktalan auditot kezdeményezett a laboratóriumok tekintetében; 2019. október 24-én közölte az alperessel, hogy a cím10 úton, illetőleg a vizsgálati helyszín tesztelt plazma – a laboratóriumok jóváhagyásának hiányában – nem felel meg a rövidített dokumentum név1-jének, ezért a

hibás plazma tesztelését a rövidített dokumentum névl-jében felsorolt laboratóriumban megrendeli, melynek költségét rá fogja terhelni; felhívta az alperest, hogy legkésőbb 2019. november 29-ig végezze el a levelében részletezett tevékenységeket a szerződésszegés orvoslására; kérte továbbá annak figyelembevételét, hogy eltiltotta a plazmaszállítástól, a 2019. április 1-jétől leszállított plazma nem felelt meg a szerződésüknek.

[18] A szerződést kötő 2019. december 5-én felmondta az alperessel fennálló szerződést; indokolása szerint az alperes nem tett eleget teljeskörűen a korábbi felhívásának; egyes tárgykörök (pl. az audit a cím6 cím alatti laboratóriumban, a felperes rövidített neve kért adatok iránti kiinduló megkeresése, a deviációs és a CAPA információk) kezelése megkezdődött és részben végrehajtásra is került, azonban hét további tárgykör kezelését az alperes nem kezdte meg és egyáltalán nem is folytatta le.

[19] Az alperes a 2020. január 20-i levelében megtagadta a szolgáltatási díj megfizetését arra hivatkozással, hogy felperes szándékosan megszegte a szolgáltatási szerződés 12. pontját és nem a cím5 utcai laboratóriumban teljesítette megrendeléseket, továbbá a tájékoztatási kötelezettségének sem tett eleget.

[20] A szerződést kötő 109.999,99 eurót nem fizetett meg az alperesnek a 208.221,75 euró végösszegű, számla1 számon kiállított számla ellenértékéből. Az alperes – mivel a szerződést kötő a plazmák szállítását megtiltotta – a gyógyszeripari vállalat1 részére értékesítette a felperes által tesztelt plazmákat; a gyógyszeripari vállalat1 a felperes által tesztelt plazmák ellenértékeként 52 euró/ liter árat fizetett; az alperes 593.392 euróval kevesebb bevételt realizált az így értékesített plazmákból, mint amennyit a szerződést kötő részére történő értékesítés esetén elérhetett volna rövidített dokumentum névl tanúsítvánnyal rendelkező plazma értékesítése esetén.

[21] Az alperes nem fizette meg a felperesnek a 2019. szeptember 23-ai esedékességű 12.715.323 forintról, a 2019. október 22-ei esedékességű 12.982.157 forintról, a 2019. november 28-i napi esedékességű 14.498.030 forintról, a 2019. december 31. napi esedékességű 13.312.360 forintról és a 2020. január 27-i esedékességű 4.983.058 forintról kiállított számlákat.

III.2.

[22] Az elsőfokú bíróság határozatának jogi indokolásában rögzítette, hogy – egyebek mellett – bizonyított volt, hogy a felperes mely időpontokban és hol végezte a szerológiai vizsgálatokat; a vizsgálati helyszín3 történő kötelezésről előzőleg az alperest értesítette; e-mailt küldött neki a cím6 útra való költözésről, melyet az alperes többször megnyitott. Nem volt vitás, továbbá a felek között, hogy jogviszonyukra a szolgáltatási szerződés és a szerződés rövidített neve rendelkezései együttesen irányadóak.

[23] A szolgáltatási szerződés és a szerződés rövidített neve a felek jogviszonyának keretszabályait tartalmazták, ugyanakkor a közöttük a Ptk. 6:1. § (1) bekezdése szerinti kötelmet – a szolgáltatási szerződés 3. pontjára is figyelemmel – az egyedi megrendelések hozták létre, ezért a felperesi teljesítés szerződésszerűsége az egyedi megrendelés leadásának az időpontjában volt vizsgálendő.

[24] A szerződés rövidített neve 10. pontjából megállapíthatóan a felperes – a szolgáltatási szerződésben foglaltaktól részben eltérően – jogosult volt a szolgáltatással megbízott telephelyét egyszerű közléssel megváltoztatni, melynek során elegendő időt kellett hagynia az alperes számára a változtatás végrehajtására és az értesítésének részletes leírást, valamint értékelést kellett tartalmaznia a folyamatban lévő változás hatásairól. A vizsgálati helyszín³ történő költözésről ugyanakkor a felperest nem terhelte előzetes értesítési kötelezettség, mivel a szerződés rövidített neve mellékletébe felvették ezt a telephelyet, így az alperes az ott történt vizsgálatokkal kapcsolatban alaptalanul hivatkozott szerződésszegésre.

[25] A cím⁶ úti telephely vonatkozásában a felperes előzetes értesítési kötelezettségének eleget tett: több alkalommal szóban és a költözést megelőzően írásban, elektronikus levélben is tájékoztatta az alperest a helyszín változásáról. Az e-mailben rögzített tájékoztatás nem hagyhatott kétséget a tekintetben, hogy a szerológiai vizsgálatokat a továbbiakban a cím⁶ úti laborban végzi figyelemmel arra is, hogy több alkalommal szóban és írásban is tájékoztatta az alperest arról, hogy a központi laboratóriumba történő költözés az év folyamán megtörténik (2018. novemberi emlékeztető, a vizsgálati helyszín⁴ útra történő költözést megelőző elektronikus levelezés, és a 2019. május 17-i tájékoztatás). Mindezek alapján tehát – függetlenül attól, hogy a felperes által megküldött vizsgálati összesítő lapokon és eredményközlő lapokon továbbra is a cím⁵ utcai labor szerepelt – az alperes tudhatta, vagy legalábbis a kellő gondosság mellett tudhatta volna, hogy a felperes a vizsgálatokat mely laborban végzi; elvárható lett volna ugyanis, hogy ilyen körülmények között (figyelemmel a szerződést kötő felé fennálló alperesi szerződéses kötelezettségekre is) – egyértelműen tudakozódik a vizsgálatvégzési helyszínről. Ezt azonban elmulasztotta és az ANNEX táblázat elektronikus megküldése nem minősülhetett ilyen tájékoztatásnak. Az alperesnek tehát már a 2019. szeptember 18-i felperesi tájékoztatását megelőzően – kellő gondosság tanúsítása mellett – tudnia kellett volna, hogy a vizsgálatokat a cím⁶ úton végzik. A felperes a 2019. június 5-i e-mailt ugyan a szerződés rövidített neve-ban rögzítettől eltérő e-mail címre küldte el, de az is alperesi cég címe. Mindezek ellenére az alperes a vizsgálatokat megrendelte, az egyedi szerződések megkötésétől nem zárkózott el, függetlenül attól, hogy a felperes a változás végrehajtására nem hagyott kellő időt számára és annak hatásait nem elemezte. Magatartásával tudomásul vette, hogy a felperes a szerződésben rögzítettektől eltérő, a szerződést kötő által nem auditált és a szerződést kötő rövidített dokumentum név¹-jében nem szereplő helyszínen is végezheti a vizsgálatot.

[26] A felek a szerződés rövidített neve-ban egyértelműen rögzítették, hogy bizonyos változások – többek között a telephely – tekintetében elegendő az e-mailes tájékoztatás, így ezen megállapodás felülírta a szolgáltatási szerződésben rögzített írásbeliséget. Azt azonban az alperes sem várhatta alappal, hogy a felperes anélkül, hogy a szerződést kötő szerződésben rögzített feltételek megtartására nem vállalt kötelezettséget, mindaddig tartózkodik a saját működése szempontjából szükségeszerű változástól (a labor központi laboratóriumba történő

költözése), ameddig a szerződést kötő nem auditálja a labort és nem veszi fel a rövidített dokumentum név1-jébe. Nem gondolhatta továbbá a felperes, hogy alapvető kötelezettség a szerződést kötő általi audit, hiszen a vizsgálati helyszín² telephely auditálását az alperes meg sem kezdte, holott az a szerződés rövidített neve mellékletében szerepelt. E körben nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az alperes már 2018 márciusától küldött mintákat vizsgálatra, de a szerződést kötő csak 2018 júniusában folytatta le az auditot a cím⁵ utcai telephelyen.

[27] Az alperes alaptalanul hivatkozott a Ptk. 6:139. § (1) bekezdése szerinti visszatartási jogára, mivel a felperest a szolgáltatása hibájának, a szerződésszegésének az orvoslására és biztosíték nyújtására sem szólította fel. A visszatartási jog a szerződésszegés átmeneti jogkövetkezménye, azt a célt szolgálja, hogy a felet rászorítsa teljesítésre, vagy megfelelő biztosítékkal biztosítsa, hogy a szerződésszegés orvosolható legyen. Az alperes azonban a plazmák tesztelését megrendelte, azokat értékesítette is, így a szerződés nem teljesítése – függetlenül a laborhelyszíntől – fel sem merülhet. Mindezek alapján az elsődleges védekezése szerinti visszatartási jogot a kötelezeti teljesítés miatt és a biztosíték nyújtására való felhívása hiányában nem gyakorolhatott.

[28] A másodlagos védekezés – a Ptk. 6:157. §-a szerinti hibás teljesítés és annak okán 100%-os árleszállítás – kapcsán rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a korábban kifejtettek szerint a felperes mind a vizsgálati helyszín⁴ útra, mind a cím⁶ útra történő költözésről előzetesen tájékoztatta az alperest, aki annak tudatában adott megrendeléseket, hogy a szerológiai vizsgálatok elvégzésére esetleg nem a szolgáltatási szerződésben rögzített helyszínen kerül sor; a vizsgálati helyszín² telephelyen a felperes a szerződés rövidített neve alapján eleve végezhetett vizsgálatokat; a cím⁶ út vonatkozásában ugyan a változás bevezetésére a szerződés rövidített neve 10. pontjában rögzítettek szerint nem hagyott kellő időt az alperes részére, azonban erről kellő gondosság tanúsítása mellett az alperesnek tudnia kellett volna. Következésképpen a felperes hibás teljesítése a Ptk. 6:157. §-a alapján kizárt. Ha a kötelezett és a jogosult úgy kötnek szerződést, hogy a hiba ismert, vagy felismerhető, az ekkénti szolgáltatás lesz a szerződés tárgya, e tekintetben hibás teljesítésre a továbbiakban nem lehet hivatkozni. Az alperes a 20. sorszámú iratában maga adta elő, hogy nem lehetett biztos abban, hogy a felperes nem a cím⁵ utcában vizsgálja a mintákat. Ha ennek ellenére megrendeléseket adott, akkor annak kockázatát vállalta, hogy a felperes a szerződésben megjelölttől eltérő laborban végzi a vizsgálatokat. Az elsőfokú bíróság a hibás teljesítés kizártságára tekintettel nem értékelte a felek e körben kifejtette egyéb jogi érvelését, így az árleszállítás arányosságának kérdését sem.

[29] Kifejtette ugyanakkor, hogy a felperes a cím⁶ úti telephelyre csak 2019. szeptember 11-étől rendelkezett működési engedéllyel, így az ott 2019. június 11-étől 2019. szeptember 11-éig lefolytatott vizsgálataival megszegte a szolgáltatási szerződést. A működési engedély hiánya azonban nem jelent nemteljesítést a részéről, hiszen az alperes az ott tesztelt plazmát részben a szerződést kötő, részben a gyógyszeripari vállalat¹ részére értékesítette. A működési engedély hiányával összefüggésben alaptalanul hivatkozott az alperes a 100 %-os árleszállításra is. A Ptk. 6:159. §-a és a GK 47. számú állásfoglalás értelmében az árleszállítás alapjának megállapításánál azt kell vizsgálni, hogy a kikötött díjhoz viszonyítva a hiba milyen értékcsökkenést okozott, a hibás teljesítéssel megbomlott-e a szolgáltatás és az

ellenszolgáltatás közti értékegyensúly. Az engedély hiánya azonban a felperesi szolgáltatást nem befolyásolta, azzal összefüggésben a szolgáltatás felhasználhatósága nem csökkent; az alperest nem érte hátrány a szolgáltatás e hibájával kapcsolatban, mivel a szerződést kötő nem a működési engedély hiányát kifogásolta, valamint az alperes az engedély kiadásáig a cím6 úton vizsgált plazmákat értékesítette; az ellenszolgáltatása arányos volt, a működési engedély hiánya a plazmák értékesítését/értékesíthetőségét nem befolyásolta; a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás értékegyensúlya tehát nem bomlott meg.

[30] Az alperes a 753.392 eurós beszámítási kifogását elsődlegesen kártérítés címén terjesztette elő. Nem bizonyította ugyanakkor, hogy a szerződést kötő-szerződés felmondására, emiatt a számlakövetelés visszatartására és a gyógyszeripari vállalat1 részére történő értékesítésre kizárólag a felperes magatartásával okozati összefüggésben került sor: a szerződés rövidített neve a vizsgálati helyszín2 telephelyet vizsgálatvégzési helyszíneként rögzíti, ennek ellenére az alperes nem intézkedett aziránt, hogy az a szerződést kötő-szerződés mellékleteibe bekerüljön, a szerződést kötő rövidített dokumentum névl-jébe felvételre kerüljön, illetőleg nem gondoskodott arról sem, hogy a szerződést kötő e rendelőt auditálja. Ráadásul a szerződést kötő már a 2019. április 1-jétől küldött számlákat, valamint plazmákat is hibásnak titulálta, így az sem bizonyított, hogy kizárólag a cím6 úti laborral kapcsolatos és azzal összefüggő felperesi szerződésszegés – azaz, hogy a felperes nem hagyott kellő időt a változásra az alperesnek – volt a szerződést kötő felmondásának az oka. Az pedig nem róható a felperes terhére, hogy az alperes nem kezdeményezte a vizsgálati helyszín lévő labor rövidített dokumentum névl-be történő felvételét. A szerződést kötő által felsorolt hibák között szerepeltek olyanok is, amelyek nem a felperes tevékenységéhez köthetőek. A beszámítás alapjául felhozott kár tekintetében tehát nem volt bizonyított a kár és a felperesi magatartás közötti okozati összefüggés. Az adekvát kauzalitás alapján az alperest ért bevételecsökkenés oka egyrészt az, hogy elmulasztotta auditáltatni a vizsgálati helyszín2 rendelőt, másrészt az, hogy annak ellenére küldte a mintákat, hogy számára is kétséges kellett legyen, hogy a felperes hol végzi a perbeli szerológiai vizsgálatokat.

[31] Mivel az alperes eltérő jogi álláspontja folytán nem hivatkozott arra, hogy 2019. június 11. napjától milyen mennyiségű plazmát teszteltek a cím6 úton, és ehhez milyen mennyiségű újratesztelési költség kapcsolódott, így a felperes szerződésszegének fennállta esetén az azzal okozati összefüggésben álló újratesztelési költség nem volt megállapítható.

[32] A módosított – 19.928.982 forintos – beszámítás alapjául felhozott alperesi kárállítás is alaptalan. Egyrészt a működési engedély hiányával összefüggő kárt az alperes nem állított, másrészt a felperesi szolgáltatás esetleges hibája a hibás teljesítés körében értékelendő. Az alperes hivatkozott másodlagosan a hibás teljesítésre és annak jogkövetkezményeként a Ptk. 6:159. § (2) bekezdés b) pontján arra, hogy 100 %-os árleszállításra jogosult. Ezen igénye azonban elévült.

IV.

[33] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a részbeni megváltoztatását és a

marasztalás tőkeösszegének 109.999,99 euró forintegyenértékével – azaz 40.420.660 forinttal – és 7.306.490 forinttal történő leszállítását, míg harmadlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

[34] Érvelése szerint a tényállás hiányos, mert az elsőfokú bíróság nem rögzítette a következőket: a szerződés rövidített neve preambuluma, valamint az 1.2. pontjának a fellebbezésben idézett rendelkezéseit; a felperes 2019. március 18-i, a szerződést kötőnek írt elektronikus levelét, amely alperesi érvelés szerint igazolja, hogy a felperes tudott arról, hogy a szerződést kötőnek is auditálnia kell a laborokat; a felperes az e-maileket a e-mail cím3 címre küldte el; a szerződést kötő 2019 szeptemberét követően megtiltotta a plazmaszállítást, de a szerződést csak 2019 decemberében mondta fel; az alperesi társaság tárolókapacitásai végesek voltak, ezért kellett egy átmeneti új partnernek – gyógyszeripari vállalat1 – az értékesítést folytatni addig is, amíg a szerződést kötő-szerződéshez kapcsolódó audit, elszámolás és újratestelés zajlik; az ítélet [38] bekezdésben azt, hogy melyik hét tárgykör kezelését nem kezdte meg, melynek hiányában nem állapítható meg, hogy a szerződést kötő felmondására a laborváltás miatt vagy más okból került sor; a 2020. január 20-i levélben már jelezte a felperesnek a laborváltással összefüggő hibás teljesítés miatt az igényeire irányuló jogfenntartását; a szerződést kötő által meg nem fizetett 109.999,99 euró az újratestelés költségeként került levonásra a 43. sorszámú számlából; ezen költség a 2019 áprilistól szeptemberig szállított hibás plazmák újratestelésével merült fel; azért vizsgálta a plazmát 2019 szeptemberét követően is a felperessel, mert annak hiányában „saját léte került volna veszélybe” a tárolókapacitásai korlátozott voltára figyelemmel.

[35] A fellebbezés szerin tévesen következtetett arra az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a vizsgálati helyszín5 úti laborba történő kötelezésről előzőleg értesítette és arra is, hogy e-mailt küldött a cím6 útra való költözésről, melyet többször megnyitott. A felperes ugyanis nem megfelelő e-mail címre küldte a közléseket, továbbá a költözés pontos időpontjáról és helyszínéről ellentétes tájékoztatásokat adott, valamint némely közlése hírlevélként érkezett, ami nem minősül „komolyan vehető, hiteles” közlésnek.

[36] Téves az az ítéleti megállapítás is, hogy a szolgáltatási szerződés és a szerződés rövidített neve rendelkezései együttesen irányadóak a felek jogviszonyára, mivel arra Ptk. és az elsőfokú eljárásban általa hivatkozott nemzeti és uniós ágazati szabályok is alkalmazandóak. Hangsúlyozta e körben, hogy a felperes a szerződés rövidített neve-ban vállalta a GMP-nek, illetve a gyógyszeripari felhasználásnak történő megfelelést, aminek elmulasztásával szerződést szept.

[37] Semmilyen információja nem volt az ANNEX 2019. augusztus végi megküldéséig arról, hogy a felperes esetlegesen a cím6 úton vizsgál, amit alátámaszt minőségbiztosítási vezető tanúvallomása is; az ezzel ellentétes ítéleti következtetés téves. Hangsúlyozta e körben, hogy a felperesnek a laborváltás előtt az adott labort auditálnia kellett volna és a rövidített dokumentum név1-be fel kellett volna vetetnie, amire nem került sor.

[38] Helytelen az az ítéleti következtetés is, hogy a felperes jogosult volt a laborhelyszínt egyszerű közléssel, egyoldalúan módosítani, illetőleg a szerződés rövidített neve felülírta a szolgáltatási szerződésben rögzített írásbeliséget. A szerződés rövidített neve fellebbezésben idézett rendelkezése értelmében ugyanis a felperes a szolgáltatását a megállapodásban megjelölt helyszínen nyújtja, minden más helyszín kizárásával; a bővítési úrlapon kell felvenni a mindkét fél által jóváhagyott intézményt; a szerződés rövidített neve a szolgáltatási szerződés kiegészítésének minősül és nem írja felül azt. Módosításra tehát csak közös megegyezéssel, írásban kerülhetett sor és a felperes a cím5 utcai laborban volt köteles nyújtani a szolgáltatását. A szerződés rövidített neve 10. pontja a Ptk. 6:8. §-ára figyelemmel egyébként sem értelmezhető akként, hogy a felperes jogosult volt a laborhelyszínt egyoldalúan, egyszerű e-mailes közléssel megváltoztatni.

[39] Sérelmezte az alperes, hogy az elsőfokú bíróság az elvárható gondos eljárást kizárólag rajta kérte számon, míg a felperes szerződésszerű teljesítése az ítélet értelmében nem számonkérhető, a felperesi szerződésszegésért lényegében az alperest teszi felelőssé. Nem derül ki az sem, hogy az ANNEX megküldését milyen okból nem értékelte gondos eljárásnak, hiszen a vonatkozó szerződéses rendelkezés és jogszabályok szerint kizárólag így felügyelhetette a felperesei teljesítést. Okiratellenes ezért az az ítéleti megállapítás – figyelemmel a szerződéses rendelkezésekre, minőségbiztosítási vezető tanúvallomására és arra is, hogy a cím6 úti labort csak 2019. szeptember 20-án auditálták –, hogy már a 2019. szeptember 18-i felperesi tájékoztatását megelőzően tudnia kellett volna, hogy a vizsgálatokat a cím6 úton végzik.

[40] Az ítéletben rögzítettekkel szemben a felperes tudott arról, hogy a szerződést kötő általi audit alapvető, amit alátámaszt a 2019. március 18-i szerződést kötőnek írt felperesi e-mail. Egyébiránt a szerződésben vállalta a laborhelyszínnel kapcsolatos kötelezettségek betartását, ezért nincs is jelentősége annak, hogy mit gondolt/gondolhatott az audittal kapcsolatban. A 2018 márciusi események nem képezik a per tárgyát, és nem merült fel adat arra, hogy ezen – még nem auditált laboratóriumban vizsgált – plazmákat értékesítette-e a szerződést kötő részére, így tévesen vette figyelembe az elsőfokú bíróság, hogy már 2018 márciusától küldött vizsgálatra plazmát a cím5 utcába.

[41] A visszatartási jogával kapcsolatban téves álláspontra helyezkedett a törvényszék, mivel a vonatkozó jognyilatkozatát már a 2020 januári levelében arra tekintettel megtette, hogy zajlott a szerződést kötőtel való elszámolás; a gyógyszeripari vállalatl csak kárenyhítésként merült fel átmeneti partnerként.

[42] Rámutatott arra is, hogy amennyiben valóban az egyes megrendelések hozták létre az egyedi szerződéseket, akkor az eredményközlő lapokon feltüntetett információ alapján – az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben – éppen azt feltételezhette alappal, hogy a tesztelesek továbbra is a cím5 utcában zajlanak. A 20. sorszámú beadványában tett előadása – miszerint nem lehetett biztos abban, hogy a felperes nem a cím5 utcában vizsgálja a mintákat – pedig úgy értendő, hogy nem volt arról tudomása, hogy nem a cím5 utcában zajlanak a tesztelesek.

[43] Hangsúlyozta továbbá, hogy a cím6 úti labor működési engedélyének hiánya mindenképpen árleszállításhoz kell vezessen.

[44] A másodlagos fellebbezési kérelmével összefüggésben kifejtette, hogy a hibás teljesítés egyértelműen megállapítható a laborhelyszín jogellenes megváltoztatása miatt, melynek jogkövetkezménye az árleszállítás. A kellékszavatossági jogok körében a kijavítási költség a kötelezettet terheli, ezért azt érvényesítheti függetlenül attól, hogy a szerződést kötő miért mondta fel a szerződést. A 109.999,99 euróra tehát igényt tarthat, így a felperes követelése ezen összeg forint egyenértékével csökkentendő. Ennek megalapozatlansága esetén ugyanakkor árleszállításként mindenképpen jogosult a 2024. február 28-ai beadványa szerint 7.306.490 forintra.

[45] A hatályon kívül helyezésre vonatkozó harmadlagos jogorvoslati kérelmét azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatott bizonyítást a cím6 úton vizsgált plazma mennyiségére; az eljárás megismétlése azért szükséges, hogy megállapítható legyen az ott vizsgált plazmákkal kapcsolatos árleszállítás mértéke.

V.

[46] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

[47] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és a bizonyítékokat logikusan értékelte, a jogi következtetései is helytállóak. Nem szükséges a tényállás kiegészítése és módosítása sem, továbbá a fellebbezésben hiányzóként megjelölt tények nagy részét tartalmazza az elsőfokú ítélet, a valóban hiányzó feltüntetése pedig szükségtelen a jogvita eldöntése szempontjából.

[48] Hangsúlyozta, hogy az alperes nem vitatta, hogy az érintett e-mail címek a társaság e-mail címei voltak, ahogy azt sem, hogy az elektronikus leveleket megkapta. Semmilyen bizonyíték nem támasztja alá, hogy a felek jogviszonyára az alperes által hivatkozott nemzeti és uniós ágazati szabályok is alkalmazandóak. A szerződés rövidített neve 3. pontja alapján egyértelmű, hogy a cGMP szabályok alatt kizárólag az ISO-9001-et értették. A szerződés rövidített neve 10. pontját is helyesen értelmezte az elsőfokú bíróság; az a fellebbezésben írtakkal szemben nem értelmezhető akként, hogy alperesi hozzájárulás nélkül nem változtathatott telephelyet. A visszatartási jogára is tévesen hivatkozott az alperes, melynek körében utalt a Kúria BH 2020.5.145. számon megjelent precedensképes határozatára. Az alperes a hibák megjelölésének hiányában nem volt jogosult a díjak visszatartására.

[49] Fenntartotta, hogy az egyedi szerződéseket szerződésszerűen teljesítette. Értesítette a helyszínváltozásokról az alperest, aki így az állított hibát ismerte a megrendelések leadásakor, de legalábbis ismernie kellett, ezért a Ptk. 6:157. §-a alapján nem lehet szó hibás teljesítésről. 2019. szeptember 20-ától pedig – az alperesi audit időpontjától – fel sem merülhet a 2019. szeptember 20. és 2019. december 31. között leadott megrendelések vonatkozásában a hibás teljesítés.

[50] A 100%-os árleszállítás iránti igény sem lehet alapos, mivel az árleszállítás meghatározása során azt kell vizsgálni, hogy a kikötött díjhoz viszonyítva a hiba milyen értékcsökkenést okozott. A szerződést kötőnek értékesített plazma vonatkozásában egyáltalán nem lehet alapos az árleszállítási igény, hiszen ez esetben az alperes elérte a szerződéssel elérni kívánt célt és a felek közötti szerződés értékegyensúlya nem bomlott meg.

VI.

[51] Az ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta.

VII.

[52] A fellebbezés nem alapos.

VIII.

[53] Az elsőfokú bíróság a tényeket a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns körben helyesen állapította meg, az ítéltábla az érdemi döntésével egyetért, annak jogi indokolását az alábbiak szerint osztja.

VIII.1.

[54] Az alperes a fellebbezésében a tényállás kiegészítését lényegében a felek közötti jogviszony tartalma, a felperes állított szerződésszegése vonatkozásában kérte. Az érintett tényállításainak azonban a később kifejtettek szerint a fellebbezés elbírálása szempontjából nem volt jelentősége, illetőleg – a 2020. január 20-i levél vonatkozásában – a jogkövetkeztetését nem támasztották alá.

VIII.2.

[55] Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában abból indult ki, hogy a felek között konkrét szerződés, a szolgáltatási kötelezettség és jogosultság az alperes egyedi megrendeléseivel által keletkezett. Ezt követően az alperes ellenkérelmében foglaltakra tekintettel vizsgálta, hogy a felperes szerződést szegett-e azáltal, hogy a szolgáltatását nem a cím5 utcai laborjában végezte. Az ellenkérelem megalapozatlanságát egyrészt ezen vizsgálat eredményére, lényegében arra alapította, hogy a megrendelések időpontjában az alperes

tudhatta, illetve tudnia kellett, hogy a felperes a vizsgálatokat nem auditált laboratóriumban végzi, vagy legalábbis kétséges kellett legyen a számára, hogy ezekre melyik helyszínen kerül sor. Ilyen módon magatartásával tudomásul vette, hogy a felperes a szerződésben rögzítettektől eltérő, a szerződést kötő által nem auditált, a rövidített dokumentum név1-jében nem szereplő helyszínen is végezheti a vizsgálatot {elsőfokú ítélet [149] pont}.

[56] Az elsőfokú ítélet azonban nem csak a fenti, a fellebbezéssel támadott megállapításokon alapult. Az elsőfokú bíróság az alperes egyes jogállításaihoz kapcsolódóan további okokat is megjelölt, amelyek miatt az alperesi ellenkérelemben kifejtett jogi érvelést tévesnek találta.

VIII.2.1.

[57] Az elsődleges, a visszatartási jog gyakorlásán alapuló védekezés tekintetében a Ptk. 6:139. § (1) bekezdésének rendelkezéséből kiindulva rámutatott, hogy az alperes a szerződésszegés orvoslására és biztosíték nyújtására sem szólította fel a felperest, így visszatartási jog nem illette meg. Ez ugyanis a szerződésszegés átmeneti jogkövetkezménye, amely azt a célt szolgálja, hogy a felet rászorítsa teljesítésre, vagy megfelelő biztosítékkal biztosítsa, hogy a szerződésszegés orvosolható legyen. Az adott esetben azonban az alperes a megrendelt plazmákat értékesítette, ezáltal a visszatartási jog okaként a nem teljesítés fel sem merülhet.

[58] Az ítéltábla a fentiekkel maradéktalanul egyetért és utal ebben a körben az elsőfokú ítélet helyes indokaira. A fellebbezésben is foglaltakra tekintettel mutat rá még a következőkre.

[59] A Ptk. 6:139. § (1) bekezdése a szerződésszegés általános jogkövetkezményeként kezeli a visszatartási jog gyakorlását. A sérelmet szenvedett fél ugyanis nem csak hibás teljesítés esetén tarthatja vissza a szerződésszerű teljesítésig a saját szerződéses szolgáltatását, hanem bármely más szerződésszegés esetében is. Ily módon is kifejezésre jut, hogy a nem teljesített szolgáltatásért a másik fél nem köteles ellenszolgáltatást teljesíteni.

[60] Az alperes ellenkérelmében állította a felperes nemteljesítését és azt is, hogy a teljesítés hibás volt.

[61] Az 1/2014. PJE határozat alapján a hibás teljesítéssel kapcsolatos egyes jogalkalmazási kérdésekről szóló 1/2012. PK vélemény 1–11. és 15. pontja az új Ptk. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekinthető. A PK vélemény a 10. pontban mutat rá egyebek mellett arra, hogy a visszatartási jog a természetbeni reparációt biztosító elsődleges szavatossági jogok választása esetén biztosít lehetőséget a jogosult számára, hogy a szavatossági igénye teljesítéséig időlegesen elzárkózzék az ellenszolgáltatás arányos

részének megfizetésétől. Kicserélési igény esetében a jogosult a teljes vételárat visszatarthatja, a kijavítási igény esetében pedig olyan összeg visszatartására kerülhet megalapozottan sor, amely a javítás előrelátható költségeihez képest nem tekinthető túlságosan nagyoknak.

[62] A fentiekre is tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes felhívta-e a felperest a szerződésszegés orvoslására, illetve annak, hogy a felperes részéről történt-e teljesítés.

[63] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet jogi álláspontjával szemben csak arra hivatkozott, hogy a visszatartási jogára vonatkozó nyilatkozatát már a 2020 januári levelében megtette arra tekintettel, hogy a szerződést kötőtel való elszámolás folyamatban volt; a gyógyszeripari vállalat részére történő értékesítés pedig csak a kárenyhítést szolgálta.

[64] A hivatkozott (A/9 alatt csatolt) levelében az alperes azt írta a felperesnek, hogy szerződést szegett azzal, hogy a vizsgálatokat nem a cím5 utcai laboratóriumban teljesítette, illetve azzal, hogy a teljesítés helyére vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. Közölte, hogy amennyiben a szerződést kötő ezen szerződésszegéssel kapcsolatosan igényt érvényesít vele szemben azt „továbbszámlázza” a felperes felé. Megjegyezte továbbá, hogy a szerződésszegés következtében bekövetkező kártérítési vagy egyéb jogcímen fennálló igényét is kész érvényesíteni a felperessel szemben. „az előbbi igények biztosítékaul, a jogvita rendezéséig (...) a visszatartási jogával él”. Kijelentette továbbá, hogy „kifejezetten jogfenntartással él minden és bármely szerződésszegésből eredő vagy szerződésen kívüli jogát, jogos érdekét és igényét illetően” a felperessel szemben. Kérte, hogy a felperes a „helyzet tisztázása, a békés vitarendezés és a károk enyhítése érdekében” vegye fel vele a kapcsolatot.

[65] A fentiekből megállapítható, hogy az alperes a megjelölt levélben – a fellebbezés állításával szemben – nem hívta fel a felperest sem a szerződésszegés orvoslására, sem biztosíték nyújtására. Kizárólag esetleges későbbi igényérvényesítésre vonatkozó szándékáról írt, illetve ezek vonatkozásában élt jogfenntartással. A plazmák értékesítésének tényét ugyanakkor a fellebbezés nem is vitatta, annak pedig nincs jelentősége, hogy ez kárenyhítés céljából történt, mert a továbbértékesítés a céljától függetlenül, az elsőfokú ítéletben foglaltak szerint cáfolja azt az alperesi érvelést, hogy a felperes nem teljesített.

[66] A fentiek alapján az alperes visszatartási jog gyakorlására nem volt jogosult és ez önmagában, esetleges felperesi szerződésszegés esetén is alaptalanná tesz az álláspontját, hogy a visszatartási jog gyakorlása folytán a kereset elutasításának van helye. Erre tekintettel az ítéltábla nem vizsgálta a fellebbezésnek a szerződésszegés megvalósulásával kapcsolatos érvelését.

VIII.2.2.

[67] Az alperes ellenkérelmében a másodlagos jogállítás az volt, hogy a felperes hibásan teljesített, ezért 100 %-os árleszállításra jogosult, ami a kereset elutasítását kell, hogy eredményezze.

[68] Az elsőfokú bíróság ebben a körben elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes elkövette-e az alperes által állított szerződésszegéseket, a megállapodásuknak megfelelő telephelyen, továbbá működési engedély birtokában teljesítette-e a kötelezettségét.

[69] Az állított első szerződésszegés kapcsán rámutatott, hogy a hibás teljesítés kizártságára tekintettel nem értékelte a felek e körben kifejtett egyéb jogi érvelését, így az árleszállítás arányosságának kérdését sem. {elsőfokú ítélet [167] pont}. A későbbekben, a működési engedély hiányához kapcsolódó indokok között azonban kifejtette a Ptk. 6:159. §-a és a GK 47. számú állásfoglalásra hivatkozással, hogy az árleszállítás alapjának megállapításánál azt kell vizsgálni, hogy a kikötött díjhoz viszonyítva a hiba milyen értékcsökkenést okozott, a hibás teljesítéssel megbomlott-e a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közti értékegyensúly.

[70] A fenti megállapítások az árleszállítás mint kellékszavatossági jog lényegét képezik, függetlenül attól, hogy az alperes ezen jog gyakorlását mely szerződésszegésre alapítja. Az alperes azonban a kereset elutasítását az ellenkérelmében és fellebbezésében nem arányos, hanem 100 százalékos árleszállítás címént kérte. Elsődlegesen, még a hibás teljesítés megvalósulásának vizsgálata előtt, ezért arról kellett állást foglalnia a bíróságnak, hogy ilyen mértékű árleszállításra van-e elvi lehetőség figyelemmel arra, hogy a felperes mind az elsőfokú eljárásban, mind a fellebbezési ellenkérelmében kifejezetten érvelt az arányosság követelményével.

[71] A Ptk. 6:159. § (2) bekezdés b) pont első fordulata szerint a kellékszavatossági igénye alapján a jogosult az ellenszolgáltatás arányos leszállítását igényelheti.

[72] Az árleszállítás a törvényi meghatározás értelmében tehát az ellenszolgáltatás csökkentését és nem pedig az ellenszolgáltatásra való jogosultság, illetve – a kötelezett oldaláról nézve – a díjfizetési kötelezettség megszűnését jelenti. Ebből következően az alperes által állított 100 százalékos árleszállítás fogalmilag kizárt. Mind a felperes, mind az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki ehhez kapcsolódóan, hogy az árleszállításnak az a célja, hogy a szolgáltatást egyensúlyba hozza az ellenszolgáltatással, tehát annnyival csökkenjen az ellenszolgáltatás, mint amennyivel csökkent a hiba miatt a szolgáltatott dolog értéke. Az árleszállítás alapja a szolgáltatás szerződésben meghatározott ellenértéke, ebből kiindulva a hiba értékcsökkentő hatásával arányosan kell eldönteni, hogy az ár, illetve díj mennyivel legyen kevesebb (GK 47. állásfoglalás).

[73] A 100 százalékos árleszállítás fogalmi kizártsága önmagában azt eredményezi, hogy az alperesi ellenkérelem, illetve a fellebbezés ehhez kapcsolódó jogi érvelése nem vezethet a kereset elutasításához. A felperes és az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki tehát az árleszállítás lényegét, az arányosság követelményét, ebből kiindulva azonban szükséges volt azon következtetés levonása is, hogy a felperes esetleges hibás teljesítésétől függetlenül az alperesi ellenkérelem ebben a körben sem lehet megalapozott.

[74] Mindezek alapján ezen alperesi jogállítás tekintetében is szükségtelen volt a fellebbezés szerződésszegés megvalósulásával kapcsolatos érveinek a vizsgálata.

VIII.3.

[75] Az alperes az elsőfokú bíróság által érdemben vizsgált beszámítási igényei közül a fellebbezésében csak az újratesztelés költségére vonatkozót tartotta fenn, amihez a másodlagos jogorvoslati kérelme kapcsolódott. A fellebbezés indokolása szerint árleszállítás címén kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását. Ezt a követelését az elsőfokú eljárásban azonban kártérítés címén érvényesítette és a másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozata értelmében nem kívánt változtatni a jogcímen, ezért az ítéltábla is azt vizsgálta, hogy a beszámítás kártérítés címén megalapozott-e.

[76] Az elsőfokú bíróság a beszámítás vonatkozásában szintén azt vizsgálta elsődlegesen, hogy a felperes megszegte-e a szerződést és kifejtette az álláspontját az okozati összefüggés hiányával kapcsolatosan. Végül arra mutatott rá, hogy az alperes eltérő jogi álláspontja folytán nem hivatkozott arra, hogy 2019. június 11-től milyen mennyiségű plazmát teszteltek a cím6 úton és ahhoz milyen mértékű újratesztelési költség kapcsolódott, így felperesi szerződésszegés fennállta esetén az azzal okozati összefüggésben álló újratesztelési költség nem volt megállapítható. Lényegében tehát azt fejtette ki, hogy a felperes a vizsgálati helyszín történő teszteléssel a szerződésben foglaltaknak megfelelően járt el és az alperesnek nincs olyan tényállítása, ami vizsgálható lenne az újratesztelési költségek körében.

[77] Ezt a megállapítást a fellebbezés nem támadta, továbbá az alperes a másodfokú tárgyaláson kifejezetten megerősítette, hogy nem vitatja a vizsgálati helyszín történő tesztelés szerződésszerűségét, ezért a másodlagos, a megváltoztatásra irányuló fellebbezési kérelem sem vezethetett eredményre.

VIII.4.

[78] Az alperes ugyanakkor a harmadlagos, hatályon kívül helyezésre irányuló kérelem körében azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a fentiekre – azaz arra, hogy a cím6 úton mennyi plazmát vizsgált a felperes – nem folytatott le bizonyítást „dacára annak, hogy egyértelmű, hogy alperesnél ezen adatok nem fellelhetők (hiszen nem is tudta, mikor, hol vizsgál a felperes és mennyi plazmát), annak megállapítása vonatkozásában az eljárás megismétlése szükséges, hogy számszerűen megállapítható legyen, mekkora összegű árleszállítás illeti alperest.”

[79] A fentiekkel összefüggésben az ítéltábla arra mutat rá, hogy tényelődás, illetve ahhoz kapcsolódó bizonyítási indítvány hiányában fogalmilag kizárt bizonyítás lefolytatása. Azon az alapon pedig, hogy a cím6 úti laborban tesztelt plazma mennyiségére vonatkozó állítást a felperesnek kellett volna megtenni, eljárásjogi eszközként az állítási szükséghelyzet [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 184. §] szabályai lettek volna alkalmazhatóak.

[80] Az állítási szükséghelyzet fennállása esetén ugyanakkor a Pp. 210. § (1) bekezdésében foglaltak alapján alkalmazandó Pp. 170. § (5) bekezdése értelmében az alperesnek kellett volna a felpereshez intézett indokolt felhívást tennie valamely tény állításához szükséges információ szolgáltatására. Ilyen felhívásra azonban a fellebbezésében nem hivatkozott és a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan ilyenre az elsőfokú eljárásban nem is került sor.

[81] A fentieket meghaladóan önmagában a bizonyítás terjedelme nem hatályon kívül helyezési ok, mivel a másodfokú bíróság az anyagi jogi felülbírálat körében a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és b) pontja szerint a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti, és ennek alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti [a) pont]; a fél által az első- vagy másodfokú eljárásban hivatkozott tény megállapítására bizonyítást folytathat le, és annak alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti [b) pont].

[82] A bizonyítás terjedelmével kapcsolatban az sem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperes a fellebbezésében adós maradt annak megjelölésével, hogy mely bizonyítási indítványát mellőzte az elsőfokú bíróság, ezért az e körben kifejtett érvelése – figyelemmel arra is, hogy hivatalbóli bizonyításnak nem volt helye – ezen okból sem vezethetett eredményre.

[83] A fentiekre tekintettel az alperes által hivatkozott – közelebről meg nem jelölt – bizonyítás mellőzésével az ítélet Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezésének lehetősége nem merülhetett fel.

VIII.5.

[84] A fellebbezésben az alperes – a másodfokú tárgyaláson pontosított nyilatkozat szerint – kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a marasztalás összegének további 7.306.490 forinttal történő leszállítását.

[85] A felterjesztett iratokból megállapíthatóan a fentiekkel összefüggő beszámítás és ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelmét az alperes a 2024. február 28-án kelt 50. sorszámú beadványában terjesztette elő. Az elsőfokú bíróság a kérelmet a 2024. március

21-én tartott tárgyaláson meghozott 51-I. sorszámú végzésében elutasította, a végzés részletes indokolást tartalmazott az elutasítás okairól. Az alperes a fellebbezésében semmilyen módon nem kifogásolta ezt a határozatot, így a marasztalás összegének további 7.306.490 forinttal történő leszállítására irányuló fellebbezési kérelem sem foghatott helyt, ezt az igényt az ítéltábla érdemben nem is vizsgálhatta.

IX.

[86] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

X.

[87] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes részére a másodfokú eljárásban felmerült 977.364 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltséget. Az ügyvédi munkadíj mértékét az ítéltábla az IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2025. január 23.

Dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

Dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.
Dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.

előadó bíró
bíró